

Załącznik do uchwały Nr.....

Rady Gminy Świekatowo

z dnia

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026- 2029**

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r., poz. 2137, 2244, z 2017 r., poz. 730),
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, 1490, 1669, z 2019 r. poz. 852),
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 z 2019 r., poz. 730),

4. z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2469)

5. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2190, 1629, 2219 z 2019 r., poz. 492, 730, 959),

Program krajowy:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 określony w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 642)

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie Gminy Świekatowo.

Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień w tym behawioralnym, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Na szczeblu lokalnym działania z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii reguluje Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Świekatowo. Jest on dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych oraz możliwości finansowych i kadrowych.

Zgodnie z zapisami art.41 ust.1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania te obejmują:

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Zgodnie z art.10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy.

W zakresie narkomanii zadania te są następujące:

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Obok zadań dotyczących profilaktyki alkoholowej, Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Narkomania to patologiczne zjawisko społeczne, uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem leków (głównie przeciwbólowych środków narkotycznych), albo innych środków uzależniających. Od kilku lat narkomania utraciła swój marginalny charakter, dotyczący jedynie wąskiego kręgu zbuntowanej młodzieży, stając się zjawiskiem coraz bardziej powszechnym i obecnym. Skala zjawiska wzrasta, obejmując coraz młodsze dzieci, sytuację utrudnia fakt, iż wykrywalność uzależnienia we wczesnym stadium jest sporadyczna ze względu na wielość stosowanych środków, brak wiedzy opiekunów. Zamieszczenie zadań wynikających z dwóch odrębnych przepisów w jednym Programie wynika przede wszystkim z faktu, że do znacznej części problemów będących skutkiem nadmiernego spożywania alkoholu czy brania używek można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne. Wyniki różnorodnych badań, obserwacja zachowań młodych ludzi oraz rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia wskazują na potrzebę zintegrowanego podejścia do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie młodzi ludzie mają tendencje do podejmowania zachowań ryzykownych dla zdrowia, do których należy przede wszystkim eksperymentowanie z narkotykami, dopalaczami, nikotyną i alkoholem. Zasadnym jest stworzenie programu dotyczącego profilaktyki zachowań

ryzykownych szkodliwych dla zdrowia, oraz łączenie różnorodnych form profilaktyki podejmowanych wobec młodego pokolenia.

Działania realizowane w ramach Programu będą się koncentrowały m.in. na osłabieniu czynników ryzyka, kształtowaniu więzi rodzinnych, rozwijaniu zainteresowania nauką szkolną, czy wzmacnianiu do respektowania obowiązujących norm i wartości. Jednym z priorytetowych zadań Programu jest udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem uzależnień. Nie mogąc liczyć na wsparcie ze strony najbliższych powinny mieć zapewnioną pomoc z zewnątrz. Podejmowane będą również działania edukacyjne adresowane do rodziców, których celem będzie wspieranie abstynencji dzieci, pomoc w rozwiązywaniu trudnych problemów oraz rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców.

Od marca 2022r. do Programów zostały włączone **uzależnienia behawioralne**.

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia. Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są: zakupoholizm, patologiczny hazard, kompulsywne objadanie się, uzależnienie od seksu lub pornografii, pracoholizm, uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych, sieciaholizm – uzależnienie od używania sieci internetowej, fonoholizm – uzależnienie od telefonu komórkowego i wiele innych. O ile w świadomości społecznej istnieje wiedza na temat problemów alkoholowych i związanych z zażywaniem narkotyków, o tyle problem uzależnień behawioralnych jest ciągle traktowany marginalnie i z pobłażaniem. Minimalizowanie znaczenia uzależnień behawioralnych ma wymierne konsekwencje w przypadku dzieci i młodzieży. Jeśli problem ryzykownych zachowań jest niedostrzegalny bądź bagatelizowany przez rodziców i opiekunów, to wiąże się to z dość późnym reagowaniem na już zaawansowane uzależnienie, które przejawia się wymiernymi konsekwencjami np. związanymi z edukacją szkolną, zaburzeniami emocjonalnymi i prawidłowym rozwojem osobowości. Nasilenie uzależnień behawioralnych związanych z technologiami cyfrowymi jest szczególnie widoczne na przełomie szkoły podstawowej i średniej. Uważa się, że wiek 12-14 lat jest eksplozją zachowań ryzykownych, które prowadzą do uzależnień.

Diagnoza sytuacji profilaktycznej Gminy Świekatowo w latach 2023–2025

1. Cel diagnozy

Celem diagnozy jest określenie aktualnego stanu zagrożeń społecznych, identyfikacja czynników ryzyka oraz czynników chroniących w środowisku lokalnym, w tym w szczególności w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, przemocy rówieśniczej, uzależnieniom i zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży. Diagnoza stanowi podstawę do planowania lokalnych działań profilaktycznych na lata 2026–2029.

2. Metodologia i źródła danych

Analiza została opracowana na podstawie:

- ankiet przeprowadzonych wśród 57 osób dorosłych mieszkańców gminy Świekatowo oraz 152 uczniów
- Szkoły Podstawowej im. św. Franciszka w Świekatowie
- sprawozdań z działań profilaktyczno-wychowawczych w szkole,
- raportów z konferencji, szkoleń i programów profilaktycznych,
- współpracy międzyinstytucjonalnej (GOPS, PPP, PCPR, Policja, Sąd Rodzinny).

3. Charakterystyka społeczna gminy

Gmina Świekatowo jest gminą wiejską, o zwartej społeczności, w której więzi sąsiedzkie i rodzinne odgrywają istotną rolę. Struktura społeczna jest jednorodna – respondenci ankiet w całości zamieszkują tereny wiejskie. Występują ograniczenia w dostępie do usług specjalistycznych (psychologicznych, terapeutycznych), co wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

4. Wyniki badań – dorośli mieszkańcy

4.1. Wiedza i świadomość na temat przemocy

- Prawie 70% ankietowanych potwierdza występowanie zjawiska przemocy domowej w gminie.
- Wszyscy respondenci zgodzili się, że przemoc **nie jest sprawą prywatną** i należy na nią reagować.
- Wiedza o formach przemocy jest szeroka – mieszkańcy potrafią rozróżnić przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną i seksualną.

4.2. Postawy społeczne

- Część mieszkańców nadal prezentuje **mit** dotyczące przemocy – np. przekonanie, że „ofiara mogłaby odejść, gdyby naprawdę cierpiała” lub że „kobiety fałszywie oskarżają o przemoc”.
- 40 osób uważa, że sprawcy przemocy często sami byli jej ofiarami w dzieciństwie.

4.3. Występowanie zjawiska przemocy

- 2 osoby przyznały, że w ich rodzinach występuje przemoc.
- Mieszkańcy wskazują, że przemoc najczęściej ma miejsce w rodzinach z problemem alkoholowym i w środowiskach patologicznych.
- Istnieje świadomość, że sprawcą przemocy może być każdy członek rodziny, w tym kobieta lub dziecko.

Wnioski:

Świadomość społeczna na temat przemocy jest stosunkowo wysoka, jednak widoczne są nadal stereotypy i przekonania utrudniające reagowanie.

Niezbędne są działania edukacyjne kierowane do dorosłych – zwłaszcza w zakresie rozpoznawania przemocy psychicznej, reagowania i korzystania z instytucji pomocowych.

5. Wyniki badań – dzieci i młodzież

5.1. Wiedza i doświadczenia

- 35 z 36 uczniów wie, czym jest przemoc; większość potrafi wskazać jej rodzaje.

- 6 dzieci przyznało, że **doświadczyło przemocy domowej**, a 9 było jej świadkami.
- 4 dzieci zna osoby, które są ofiarami przemocy; kolejne 11 ma takie podejrzania.

5.2. Postawy wobec przemocy

- Dzieci wiedzą, gdzie zgłosić przypadki przemocy (policja, pedagog, rodzice, OPS).
- Tylko 1 osoba zadeklarowała, że nie powiadomiłaby nikogo – oznacza to wysoki poziom świadomości obowiązku reagowania.
- Uczniowie dostrzegają zjawisko **przemocy rówieśniczej** w szkole – obgadywanie, żarty, bójki, popychanie, szantaż.

5.3. Poczucie bezpieczeństwa

- W badaniu z 2025 roku 57% uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy (głównie werbalnej).
- 21% uczniów nie czuje się bezpiecznie w szkole.
- 38% uczniów zgłasza akty przemocy dorosłym – głównie rodzicom, rzadziej nauczycielom lub pedagogowi.

Wnioski:

Zjawisko przemocy rówieśniczej w szkole ma charakter powszechny, ale głównie przybiera formę przemocy słownej i emocjonalnej.

Dzieci wiedzą, gdzie szukać pomocy, jednak nie zawsze z niej korzystają – barierą jest brak zaufania lub obawa przed konsekwencjami.

Należy kontynuować i rozszerzać działania profilaktyczne w szkołach.

6. Działania profilaktyczne realizowane w latach 2023–2025

6.1. W obszarze edukacji

- **Tydzień Przeciwdziałania Przemocy Rówieśniczej (2025)** w ramach kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”.
- Liczne **konferencje i szkolenia** dla nauczycieli, pedagogów i rodziców dotyczące zdrowia psychicznego dzieci, przemocy rówieśniczej i standardów ochrony małoletnich.
- Realizacja **Programu Profilaktyczno-Wychowawczego** w szkole, obejmującego edukację emocjonalną, przeciwdziałanie agresji, naukę rozwiązywania konfliktów.
- **Współpraca z instytucjami:** GOPS, PPP, PCPR, Policja, Sąd Rodzinny.
- **Diagnozy potrzeb** uczniów, kierowanie do specjalistów, udział w programach i kampaniach ministerialnych.

6.2. W obszarze wsparcia środowiskowego

- Udział szkoły w **Zespole Interdyscyplinarnym przy GOPS**, prowadzenie grup roboczych Niebieskiej Karty.
- Udział w szkoleniach i konferencjach:
„Zaburzenia emocjonalne i autodestruktywne dzieci i młodzieży”,

„Wspólna droga w walce z uzależnieniami”,

„Razem przeciwko przemocy – budujemy bezpieczną przyszłość”.

7. Czynniki ryzyka w środowisku gminy

- Występowanie rodzin z problemem alkoholowym.
- Przemoc domowa i przemoc rówieśnicza (werbalna, emocjonalna).
- Niewystarczające zgłaszanie przypadków przemocy.
- Nierówne zaangażowanie ojców w wychowanie dzieci.
- Utrzymujące się stereotypy społeczne wobec przemocy.
- Ograniczony dostęp do specjalistów zdrowia psychicznego w gminie.

8. Czynniki chroniące

- Wysoka świadomość potrzeby reagowania na przemoc.
- Aktywna współpraca szkoły z instytucjami pomocowymi.
- Zwiększająca się liczba szkoleń i konferencji dla nauczycieli.
- Działające programy profilaktyczne w szkołach.
- Wysoki poziom zaangażowania pedagogów i wychowawców.
- Obecność kampanii ogólnopolskich (np. „Dajemy dzieciom siłę”).
- Systemowe działania GOPS i Zespołu Interdyscyplinarnego.

9. Wnioski ogólne

1. **Zjawisko przemocy domowej i rówieśniczej występuje na terenie gminy**, jednak mieszkańcy i uczniowie posiadają rosnącą świadomość problemu.
2. Nadal potrzebne są **działania edukacyjne i profilaktyczne** – szczególnie w zakresie przemocy psychicznej i emocjonalnej.
3. Istotne jest **wzmacnianie zaufania między dziećmi a kadrami pedagogicznymi**.
4. Gmina dysponuje dobrą siecią współpracy instytucji, ale wymaga dalszego koordynowania działań.
5. Należy rozwijać **profilaktykę uzależnień i zaburzeń emocjonalnych** wśród dzieci i młodzieży.

10. Rekomendacje dla działań profilaktycznych na lata 2026-2029

W obszarze przemocy domowej:

- Kontynuacja kampanii społecznych i edukacyjnych dla mieszkańców.
- Szkolenia dla rodziców nt. wychowania bez przemocy i komunikacji w rodzinie.
- Rozszerzenie działań Zespołu Interdyscyplinarnego i promocja Niebieskiej Karty.

W obszarze przemocy rówieśniczej:

- Cykliczne programy profilaktyczne w szkołach („Stop przemocy”, „Tydzień życzliwości”).
- Wzmocnienie systemu reagowania w sytuacjach agresji.

- Rozwijanie kompetencji emocjonalnych uczniów (warsztaty, mediacje rówieśnicze).

W obszarze wsparcia psychicznego:

- Stała współpraca z PPP i organizacjami pozarządowymi.
- Ułatwienie dostępu do psychologa dla dzieci i rodzin.
- Promowanie zdrowia psychicznego i działań prozdrowotnych.

W obszarze instytucjonalnym:

- Regularne szkolenia kadry pedagogicznej i służb społecznych.
- Wymiana informacji między szkołą, GOPS i policją.
- Tworzenie lokalnych kampanii profilaktycznych z udziałem uczniów.

Podsumowanie:

Diagnoza profilaktyczna Gminy Świekatowo za lata 2023–2025 wskazuje na systematyczny rozwój działań w zakresie przeciwdziałania przemocy i wspierania rodzin. Wysoki poziom zaangażowania szkoły oraz współpraca międzyinstytucjonalna stanowią mocny fundament lokalnej profilaktyki. Kluczowym wyzwaniem na kolejne lata jest pogłębienie działań w zakresie **zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, przeciwdziałania przemocy werbalnej oraz wzmocnienia umiejętności społecznych i emocjonalnych uczniów.**

Raport po zajęciach profilaktycznych w Szkole Podstawowej w Świekatowie

Przeprowadzenie zajęć warsztatowych” Debata” w najstarszych klasach

Główne cele programu profilaktycznego "DEBATA" to opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród młodzieży, modyfikacja błędnych przekonań normatywnych dotyczących rozpowszechnienia i akceptacji alkoholu, wzmocnienie czynników chroniących (takich jak postawa abstynencji czy akceptacja zdrowego stylu życia) oraz kształtowanie postaw popierających trzeźwość poprzez edukację i rozwijanie umiejętności radzenia sobie z presją rówieśniczą. Szczegółowe cele programu "DEBATA":

- **Opóźnienie inicjacji alkoholowej**
– zapobieganie przedwczesnemu spożywaniu alkoholu przez młodzież, chroniąc ją przed negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi i społecznymi.
- **Kształtowanie przekonań normatywnych**
– modyfikacja błędnych postrzeżeń dotyczących alkoholizmu, np. tego, że picie jest powszechne lub konieczne do dobrej zabawy.
- **Promowanie postawy abstynencji i trzeźwości**
– wzmocnianie postaw popierających abstynencję i propagowanie zdrowego stylu życia jako alternatywy dla używania substancji psychoaktywnych.
- **Zmniejszenie wpływu presji rówieśniczej**
– wzmocnianie umiejętności odmawiania i odrzucania propozycji picia alkoholu.

- **Kształtowanie systemu wartości**

- budowanie systemu wartości, który wspiera zdrowy styl życia i moralne aspekty trzeźwości.

- **Zwiększenie wiedzy o konsekwencjach**

- informowanie o realnych (krótkoterminowych i odroczonej) konsekwencjach używania alkoholu, również tych dotyczących sfery kontaktów międzyludzkich.

- **Wzmocnienie czynników chroniących**

- budowanie poczucia akceptacji dla szkoły jako środowiska promującego zdrowy styl życia oraz wzmocnienie kontaktu z dorosłym mentorem wspierającym abstynencję.

W klasie VIII „Debata” została wzbogacona o elementy ze scenariusza Prof. Wojcieszka pn. „Smaki życia, czyli debata o dopalaczach”.

Rynek alkoholowy

UCHWAŁA NR XXXVI/220/2018 RADY GMINY ŚWIEKATOWO z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży tych napojów na terenie Gminy Świekatowo

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r. poz. 994, 1000) oraz z art. 12 ust.1 i 3 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016r. poz. 487, z 2017r. poz. 2245, 2439, z 2018r. poz. 310, 650) uchwała się, co następuje:

§ 1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Świekatowo wynosi 8.

§ 2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Świekatowo wynosi 1.

§ 3. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Świekatowo wynosi 1.

§ 4. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Świekatowo wynosi 13.

§ 5. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Świekatowo wynosi 10.

§ 6. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Świekatowo wynosi 11.

§ 7. 1. Na terenie Gminy Świekatowo miejsca sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży nie mogą być usytuowane bliżej niż 50 m od obiektów chronionych wymienionych w art. 14 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w

trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 2. Pomiaru odległości dokonuje się wzdłuż ciągów komunikacyjnych od drzwi wejściowych obiektów określonych w ust. 1 do drzwi wejściowych miejsc sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych.

Profilaktyka Senioralna

Z wywiadów, rozmów i obserwacji zauważamy w naszej gminie potrzebę objęcia profilaktyką uzależnień grupę osób powyżej 60 lat- seniorów. Założeniem zadania w Programie jest szeroko pojęta edukacja profilaktyczna skierowana do osób starszych, pod hasłem „**Profilaktyka Senioralna**”.

Profilaktyka uzależnień u seniorów skupia się na edukacji o zagrożeniach związanych z alkoholem i innymi substancjami, wspieraniu zdrowych nawyków, promowaniu aktywności społecznej i fizycznej oraz budowaniu sieci wsparcia, aby redukować czynniki ryzyka i wzmacniać czynniki ochronne. W przypadku seniorów szczególnie ważne jest uświadomienie im, że nawet niewielkie ilości alkoholu mogą być szkodliwe, a rozwijanie zdrowych sposobów radzenia sobie ze stresem i poszukiwanie nowych zainteresowań pomaga w zapobieganiu uzależnieniom.

Kluczowe elementy profilaktyki dla seniorów:

- **Edukacja i świadomość zagrożeń:**

Zrozumienie, że alkohol jest szkodliwy dla osób starszych, nawet w niewielkich dawkach, jest kluczowe dla profilaktyki. Ważne jest również uświadamianie seniorów na temat możliwości uzależnień behawioralnych, takich jak nadmierne korzystanie z internetu.

- **Promowanie zdrowego stylu życia:**

Zachęcanie do regularnej aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania i znalezienia sposobów na radzenie sobie ze stresem bez używek.

- **Budowanie sieci wsparcia:**

Otoczanie się ludźmi o pozytywnych nawykach i tworzenie zdrowych relacji, które oferują wsparcie emocjonalne.

- **Wspieranie aktywności społecznej i intelektualnej:**

Rozwijanie pasji i celów życiowych, a także aktywne uczestnictwo w zajęciach, kursach czy grupach zainteresowań, może zmniejszyć poczucie izolacji i nudy, będące czynnikami ryzyka.

- **Wsparcie bliskich i instytucji:**

Rola rodziny, opiekunów i instytucji wspierających jest nieoceniona w tworzeniu bezpiecznego środowiska i oferowaniu pomocy.

- Badania epidemiologiczne potwierdzają wysoki odsetek uzależnień wśród seniorów, dlatego bardzo ważne są działania wspierające, które podejmują się realizacji zadań edukacyjno – profilaktycznych. Podjęte przez nas działania profilaktyczne przyczynią się do wyposażenia uczestników zajęć w wiadomości i umiejętności, które pomogą im radzić sobie w różnych trudnych sytuacjach poprzez aktywny i zdrowy sposób bycia oraz kreowanie wzorców spędzania wolnego czasu.

II. Cele, zadania, sposób realizacji Programu

- 1) diagnoza problemu uzależnienia od alkoholu i narkotyków na terenie gminy oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w jego rozwiązywaniu,
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz członków ich rodzin,
- 3) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 4) wzrost wiedzy społeczeństwa (dzieci, młodzieży, rodziców, seniorów, dorosłych mieszkańców gminy) na temat skutków nadużywania alkoholu, narkotyków i możliwości przeciwdziałania zjawisku,
- 5) ograniczanie skali zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków.

Zadania, sposób realizacji Programu:

II.1. Diagnoza problemu uzależnienia od alkoholu i narkotyków na terenie gminy oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w jego rozwiązywaniu:

- 1) prowadzenie monitoringu oraz badań na temat skali zjawiska uzależnienia od alkoholu, narkotyków, postaw wobec zjawiska dorosłych mieszkańców gminy, dzieci i młodzieży, potrzeb co do sposobów rozwiązań problemu oraz opracowanie planu działań profilaktycznych.

II. 2.Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków:

- prowadzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz innych uzależnień i ich rodzin. Punkt świadczy usługi dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.
 - szerokie informowanie społeczeństwa o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i innych uzależnień w tym uzależnień behawioralnych poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjnych (plakaty, ulotki, broszury), udział w kampaniach społecznych,
- finansowanie konsultacji psychologicznych, psychiatrycznych i programów terapeutycznych dla klientów Punktu Konsultacyjno - informacyjnego i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II.3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i inne uzależnienia oraz przemoc, pomocy psychospołecznej i prawnej:

- finansowanie działalności świetlic wiejskich w gminie Świekatowo,
- konsultacje zainteresowanych z członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego w szpitalu,

- motywowanie osób pijących: szkodliwie i ryzykownie, osób z różnymi uzależnieniami zagrożonych przemocą do skorzystania z pomocy terapeuty uzależnień i porad psychologów w Punkcie Konsultacyjnym.

II.4. Wzrost wiedzy społeczeństwa (dzieci, młodzieży, rodziców, seniorów, dorosłych mieszkańców gminy) na temat skutków nadużywania alkoholu, narkotyków, możliwości przeciwdziałania zjawisku

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 1) współpraca z dyrektorem szkoły w celu podejmowania wspólnych działań o charakterze profilaktyczno-naprawczym w sprawach indywidualnych uczniów,
- 2) dofinansowanie programów profilaktyki uzależnień lub programów zdrowego stylu życia,
- 3) aktywny udział szkoły w ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
- 4) aktywny udział w ogólnopolskiej kampanii „Postaw na Rodzinę!”,
- 5) promocja wśród dorosłych mieszkańców gminy ogólnopolskich kampanii, min. poprzez rozprowadzanie materiałów edukacyjnych,
- 6) wspieranie finansowe i merytoryczne zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży pod kątem kształtowania ich umiejętności życiowych, np. radzenia sobie ze stresem, podejmowania decyzji, szukania pomocy,
- 7) wspieranie działań profilaktycznych polegających na promocji spędzania wolnego czasu bez używek poprzez organizowanie lokalnych imprez o charakterze rozrywkowym, sportowym, prozdrowotnym dla dzieci i młodzieży oraz seniorów, np. Andrzejki, Mikołajki, Gwiazdka, Bieg Niepodległości, Aktywna Gmina, festyny, konkursy, turnieje sportowe itp.
- 8) organizowanie spotkań, prelekcji i szkoleń ze specjalistami w dziedzinie profilaktyki różnych uzależnień dla różnych grup wiekowych
- 9) organizowanie i finansowanie szkoleń dla Komisji i Zespołu Interdyscyplinarnego, realizujących Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
- 10) organizowanie warsztatów, seminariów dla nauczycieli z zakresu zachowań problemowych dzieci i młodzieży,
- 11) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i uzależnień
- 12) Prowadzenie profilaktyki senioralnej
- 13) Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych

14) Podnoszenie kompetencji osób uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych

FORMY DZIAŁAŃ:

1) cykliczne zajęcia o charakterze edukacyjno – profilaktycznym – zajęcia m.in. z kształtowania umiejętności społecznych, zdrowego stylu życia, świadomości zagrożeń płynących z nadużywania alkoholu, narkotyków, używek etc.

II.5. Ograniczanie skali zjawiska uzależnienia od alkoholu oraz narkotyków:

1) współpraca z kuratorami wykonującymi nadzór nad osobami uzależnionymi i poddanymi leczeniu odwykowemu,

2) współpraca i współdziałanie z organizacjami sportowo-kulturalnymi działającymi na terenie gminy w ramach promocji zdrowego stylu życia,

3) Kontrola podmiotów prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych :

* Kontroli podlegają wszystkie podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.

* Kontrolę przeprowadzają upoważnieni przez Wójta Gminy członkowie GKRPA przy udziale Policji.

* Kontrole przeprowadzają co najmniej trzy osoby.

* Zakres kontroli obejmuje:

– zgodność prowadzonej sprzedaży napojów alkoholowych z aktualnym zezwoleniem,

– przestrzeganie warunków zawartych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

– przestrzeganie warunków, zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych przez Radę Gminy.

* Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej bądź wyznaczonej.

* Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół.

* Na podstawie protokołu kontroli organ wydający zezwolenie wzywa przedsiębiorcę do usunięcia stwierdzonych uchybień w wyznaczonym terminie, a jeżeli mogą one stanowić podstawę do cofnięcia zezwolenia – wszczyna postępowanie w przedmiocie cofnięcia zezwolenia.

* Sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych stanowi odrębne zadanie kontrolne.

Monitorowanie środowiska lokalnego z zakresu problematyki uzależnień i przemocy.

- monitorowanie wszystkich obszarów gminnego programu: profilaktyka szkolna i środowiskowa dotycząca uzależnień, leczenie odwykowe, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, edukacja publiczna oraz rynek napojów alkoholowych.

III. Kompetencje, zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Świekatowo, składa się z pięciu członków, którzy reprezentują różne środowiska społeczne. Komisja jest miejscem, do którego najczęściej zgłaszają się po pomoc członkowie rodzin z problemem alkoholowym, gdyż komisja podejmuje czynności zmierzające do wydania orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Do działań wynikających z instytucji prawnej zobowiązania do leczenia należą: przyjmowanie zgłoszeń o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu, wzywanie na rozmowę osób, co do których wpłynęły zgłoszenia, kierowanie osób na badania przez biegłych (psycholog i psychiatra), w przypadku, gdy wezwane osoby nie zgodzą się dobrowolnie poddać leczeniu, przygotowywanie dokumentacji związanych z postępowaniem sądowym oraz składanie wniosku o wszczęcie postępowania do Sądu. Sąd Rejonowy wydaje postanowienie o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązania do podjęcia leczenia odwykowego.

Do zadań Komisji należy m.in.

- inicjowanie i opiniowanie zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
- wykonywanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii i składanie sprawozdania Radzie Gminy,
- propagowanie w społeczności lokalnej abstynencji i trzeźwości,
- aktywne reagowanie na łamanie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałanie alkoholizmowi,
- opiniowanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
- opiniowanie decyzji o cofaniu zezwoleń w przypadku zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym,
- podejmowanie czynności zmierzających do objęcia leczeniem i rehabilitacją osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- udzielanie pomocy tym osobom i członkom ich rodzin oraz kierowanie na badanie dotyczące ustalenia uzależnienia od alkoholu i narkotyków,
- udzielanie pomocy kuratorom sądowym wykonującym nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu,
- współdziałanie z Kościołem Katolickim w zakresie wychowywania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi,
- dokonywanie kontroli placówek handlowych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

IV. Zasady finansowania programu:

Finansowanie realizacji zadań niniejszego Programu będzie dokonywane z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez prowadzące sprzedaż podmioty gospodarcze.

Zgodnie z art.4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, określa się wynagrodzenie miesięczne na podstawie zróżnicowanych kwot dla:

- przewodniczącego 700 zł brutto
- sekretarza 500 zł brutto
- członka Komisji 400 zł brutto

Wynagrodzenie przysługuje członkom Komisji za pracę w posiedzeniach Komisji odbywających się przynajmniej raz w miesiącu i za miesięczną realizację zadań przewidzianych w Gminnym Programie. Podstawą wypłaty wynagrodzeń są listy obecności na posiedzeniu Komisji oraz wykaz godzin przepracowanych w danym miesiącu zgodnie z umową.

V. Realizatorzy zadań zaplanowanych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy Świekatowo:

1. Rada Gminy Świekatowo.
2. Wójt Gminy Świekatowo.
3. Urząd Gminy Świekatowo
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
5. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Szkoła Podstawowa w Świekatowie.
8. Gminna Biblioteka Publiczna w Świekatowie
9. Policja oraz Sąd i Prokuratura.
10. Podmioty gospodarcze.
11. Środki masowego przekazu.
12. Organizacje pozarządowe.
13. Kościół
14. Służba Zdrowia